

Neparáczki Anna:
Személyes biztonsághoz való jog mint alapjog (?)
(Rezümé)

PhD hallgató, SZTE-ÁJTK Doktori Iskola

Konzulens: Dr. habil. Karsai Krisztina egyetemi docens

A jelenleg hatályos magyar Alkotmány 55. § (1) bekezdése alapján „*A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, [...]*” A 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvény (2011. április 25.) IV. cikk (1) bekezdése hasonlóképpen kimondja, hogy „*Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz*”. A személyi szabadsághoz való jog az egyik legalapvetőbb alapjognak tekintendő, mind az Alkotmány, mind az Alaptörvény közvetlenül az emberi méltósághoz való jogot követően nevesíti; kiemelkedő szerepére tekintettel pedig fogalmáról, korlátozásának feltételeiről, garanciájáról és a megsértése esetén alkalmazandó jogkövetkezmenyről bőséges szakirodalom áll rendelkezésre. Ugyanakkor „ikerpárjáról”, a személyi szabadsághoz való jog mellett a kezdetektől nevesített személyi biztonsághoz való jogról gyakran hallgatásba burkolóznak az alkotmányjogi tankönyvek, kommentárok. S ha meg is említik, fogalma, alapjogi jellege nem tisztázott, sőt akár önálló létét is vitatják.

Napjainkban azonban a biztonság, valamint ezen belül is a közbiztonság iránti megnövekedett igény jegyében, s gyakran a terrorista támadásokból fakadó súlyos veszélyeztetettségre alapozva a biztonsághoz való jog minél teljesebb garantálása érdekében számos új, szigorító rendelkezést tartalmazó jogszabály született. A terrorizmussal szembeni büntetőjogi fellépést pedig éppen az emberi jogok, köztük mindenekelőtt a személyi szabadsághoz való alapjog korlátozása jellemzi. Egyrészt a terrorcselekmények megelőzése érdekében a büntető anyagi jogi felelősség kiterjesztése, a büntethetőség előbbre hozatala („Vorverlagerung der Strafbarkeit”) figyelhető meg, másrészt pedig büntető eljárásjogi szempontból a felderítés, nyomozás során a hatékonyság érdekében az eljáró hatóságok jogkörének szélesítése, a hatóságok centralizációja, majd pedig a már elkövetett terrorcselekmény kapcsán a az elkövető minél gyorsabb és minél szigorúbb megbüntetése érdekében kerül sor a büntetőjogi jogszabályok módosítására.

Előadásomban elsősorban a személyes biztonsághoz való jogot, ennek alapjogi jellegét vizsgálom meg, és arra keresem a választ, hogy a biztonság iránti megnövekedett igény

legitimálhatja-e a terrorizmussal szembeni kivételes büntetőjogi rendelkezéseket, létezik-e valójában a biztonsághoz való jog, s ha igen, szembeállítható-e „ikerpárjával”, a személyi szabadsághoz való joggal, avagy azok szükségképpen feltételezik egymást. A tét nem kevés, hiszen Benjamin Franklin szavaival élve *„Aki kész szabadságát a biztonsága érdekében feláldozni, az előbb-utóbb mindkettőt el fogja veszíteni”*.